

Štvrtok 27. novembra 2014

P8_TA(2014)0072

Nedostatočná výživa detí v rozvojových krajinách**Uznesenie Európskeho parlamentu z 27. novembra 2014 o nedostatočnej výžive a podvýžive detí v rozvojových krajinách (2014/2853(RSP))**

(2016/C 289/12)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948, najmä na jej článok 25, v ktorom sa uvádza, že právo na výživu je súčasťou práva na primeranú životnú úroveň,
- so zreteľom na Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a najmä na jeho článok 11, v ktorom sa stanovuje „právo na primeranú životnú úroveň vrátane primeranej výživy“, ako aj „základné právo [...] nehladovať“,
- so zreteľom na Opčný protokol k Medzinárodnému dohovoru o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach prijatý v roku 2008, podľa ktorého je právo na výživu vymožitelné na medzinárodnej úrovni,
- so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa, najmä na jeho článok 24 ods. 2 písm. c) a článok 27 ods. 3,
- so zreteľom na Deklaráciu o svetovej potravinovej bezpečnosti, ktorá bola prijatá na svetovom potravinovom samite Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) v Ríme v roku 1996,
- so zreteľom na usmernenia o práve na výživu, ktoré prijala v roku 2004 organizácia FAO a ktorá ponúka usmernenie pre štáty v oblasti plnenia povinností, pokiaľ ide o právo na výživu,
- so zreteľom na miléniové rozvojové ciele, najmä na cieľ č. 1 (odstrániť extrémnu chudobu a hlad) a cieľ č. 4 (znížiť úmrtnosť detí),
- so zreteľom na Dohovor o potravinovej pomoci prijatý v roku 2012,
- so zreteľom na globálne správy a zhrnutia OSN z Medzinárodného hodnotenia poľnohospodárskej vedy a rozvojovej technológie, ktoré boli vydané v roku 2009 ⁽¹⁾,
- so zreteľom na správu Detského fondu OSN (UNICEF) o nedostatočnej výžive detí vo svete z roku 2009,
- so zreteľom na správu osobitného spravodajcu OSN pre právo na výživu s názvom Agroekológia a právo na výživu, ktorá bola predložená 8. marca 2011 na 16. zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva,
- so zreteľom na výstavu Expo 2015 v Miláne, ktorej témou bude „Živiť planétu, energia pre život“,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 31. marca 2010 s názvom Humanitárna potravinová pomoc (COM(2010)0126),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 31. marca 2010 s názvom Politický rámec EÚ na pomoc rozvojovým krajinám pri riešení výziev v oblasti potravinovej bezpečnosti (COM(2010)0127),

⁽¹⁾ <http://www.unep.org/dewa/Assessments/Ecosystems/IAASTD/tabid/105853/Default.aspx>

Štvrtok 27. novembra 2014

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. októbra 2012 s názvom Prístup EÚ k zvyšovaniu odolnosti: poučenie z kríz v oblasti potravinovej bezpečnosti (COM(2012)0586),
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 12. marca 2013 s názvom Zlepšenie výživy matiek a detí v rámci vonkajšej pomoci: politický rámec EÚ (COM(2013)0141),
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 27. septembra 2011 o politickom rámci EÚ na pomoc rozvojovým krajinám pri riešení výziev v oblasti potravinovej bezpečnosti ⁽¹⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 11. decembra 2013 o prístupe EÚ k zvyšovaniu odolnosti a znižovaniu rizika katastrof v rozvojových krajinách: poučenie z kríz potravinovej bezpečnosti ⁽²⁾,
 - so zreteľom na otázku Komisii o podvýžive detí v rozvojových krajinách (O-000083/2014 – B8-0041/2014),
 - so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre rozvoj,
 - so zreteľom na článok 128 ods. 5 a článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže takmer miliarda ľudí ešte stále trpí hladom a najmenej 225 miliónov detí na svete mladších ako päť rokov trpí akútnou a chronickou nedostatočnou výživou, spomaleným telesným rastom ako dôsledkom chronickej nedostatočnej výživy detí a matiek, pričom sa odhaduje, že v rozvojových krajinách umrie každý rok 2,6 milióna z nich;
- B. keďže podľa indikátorov a máp globálneho indexu skrytého hladu ⁽³⁾ celosvetovo približne dve miliardy ľudí – alebo 1 z 3 ľudí v rozvojových krajinách – trpia chronickým nedostatkom dôležitých vitamínov a minerálov (mikroživín), čo je stav známy ako skrytý hlad, ktorý výrazne zvyšuje ich náchylnosť na vrodené chyby, infekcie a vývojové chyby;
- C. keďže podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) je nedostatočná výživa jednoznačne najväčším prispievateľom k úmrtnosti detí a spôsobuje 35 % ochorení u detí mladších ako päť rokov;
- D. keďže skoro 20 miliónov detí stále trpí ťažkou akútnou podvýživou, a to v núdzových situáciách aj mimo nich, a keďže iba 10 % z nich má prístup k liečbe;
- E. keďže výživa detí vo veku päť a menej rokov silne závisí od kvality výživy matiek počas tehotenstva a kojenia;
- F. keďže nedostatočná výživa je takisto príčinou chorobnosti a straty plodnosti a bráni sociálnemu a hospodárskemu rozvoju v rozvojových krajinách;
- G. keďže deti, ktoré prežijú aj napriek nedostatočnej výžive, často trpia celý život nedostatočným telesným a duševným vývinom, ktorý obmedzuje ich schopnosti učiť sa a začleniť sa do trhu práce, a keďže tým uviaznu v medzigeneračnom cykle chorôb a chudoby;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 56 E, 26.2.2013, s. 75.

⁽²⁾ Prijaté texty, P7_TA(2013)0578.

⁽³⁾ Global Hidden Hunger Indices and Maps: An Advocacy Tool for Action.

Štvrtok 27. novembra 2014

- H. keďže v dôsledku vplyvov zmeny klímy na poľnohospodársku výrobu, a tým aj na výživu, sa očakáva zvýšenie počtu nedostatočne vyživovaných detí;
- I. keďže v rozvojových krajinách je výrazná vidiecka a mestská chudoba dôležitou príčinou hladu, ktorú ešte zhoršuje migrácia z vidieka vyvolaná skutočnosťou, že drobné poľnohospodárstvo pre mnohých nie je reálnou možnosťou;
- J. keďže ani po 25 rokoch od prijatia Dohovoru o právach dieťaťa niektoré zmluvné štáty nedokázali vytvoriť priaznivé prostredie, v ktorom možno zabezpečiť primeraný prístup detí k potrave;
- K. keďže na Svetovom potravinovom samite v roku 1996 vlády znovu zdôraznili právo na potravu a zaviazali sa, že znížia počet hladujúcich a podvyživených ľudí do roku 2015 na polovicu, z 840 miliónov na 420 miliónov; keďže však počet hladných a podvyživených ľudí, najmä detí, v posledných rokoch vzrástol, a to hlavne v dôsledku potravinových kríz v rokoch 2008 a 2011;
- L. keďže rôzne nástroje medzinárodného práva spájajú právo na potraviny s inými ľudskými právami vrátane práva na život, živobytie, zdravotnú starostlivosť, vlastníctvo, vzdelanie a vodu;
- M. keďže právo na výživu a dobrú výživu pre všetkých je pri plnení miléniových rozvojových cieľov prvoradé; keďže výživa sa spája s väčšinou, ak nie so všetkými miléniovými rozvojovými cieľmi, ktoré navzájom úzko súvisia;
- N. keďže medzinárodné organizácie potvrdzujú, že výroba potravín je dostačujúca na pokrytie potravinových potrieb všetkých obyvateľov na svete a že nedostatočná výživa detí súvisí s potravinovou neistotou domácností, vylúčením, neprimeranou starostlivosťou a zlými stravovacími návykmi, nezdravým domácim prostredím a neprimeranou zdravotnou starostlivosťou;
- O. keďže v situácii, ktorá sa vyznačuje zvýšeným počtom i rozsahom katastrof, je právo na potraviny a dobrú výživu je nevyhnutné na budovanie odolných rodín a spoločností, pričom zvyšuje ich schopnosť skrátiť dlhé obdobia rekonvalescencie po uplynutí núdzovej;
- P. keďže stav optimálnej výživy je výsledkom toho, že deti majú prístup k cenovo dostupným, rozmanitým a výživným potravinám, k primeraným postupom starostlivosti o matky a o deti, dostatočným zdravotným službám a zdravému životnému prostrediu vrátane bezpečnej vody, sanitárnych zariadení a dobrých hygienických postupov;
1. poukazuje na to, že existuje veľa príčin nedostatočnej výživy detí a že za väčšinu z nich, vrátane neúčinných hospodárskych štruktúr, nerovnomernej distribúcie a/alebo neudržateľného využívania zdrojov, nedostatkov v oblasti správy, neprimeranej závislosti od jednotlivých plodín a monokultúrnych pestovateľských postupov, diskriminácie voči ženám a deťom, zlého zdravotného stavu spôsobeného nedostatočnými zdravotníckymi systémami spolu s nedostatočným vzdelaním, a to najmä u matiek, sú zodpovední ľudia, a preto sa im dá predísť;
 2. trvá na tom, že verejné orgány musia zaručovať tri rozmery práva na potravu a na dobrú výživu: dostupnosť, čo znamená, že je možné získavať potraviny priamo z úrodnej pôdy alebo z iných prírodných zdrojov alebo vybudovať dobre fungujúce distribučné, spracovateľské a trhové systémy; prístupnosť, teda aby bol zaručený hospodársky aj fyzický prístup k potravinám; a primeranosť, čo znamená, že potraviny musia byť bezpečné a musia spĺňať výživové potreby každého jednotlivca, pričom sa zohľadňuje vek, životné podmienky, zdravie, povolanie, pohlavie, kultúra a náboženstvo;

Štvrtok 27. novembra 2014

3. zdôrazňuje, že z hľadiska životného cyklu je najdôležitejším obdobím, keď musia byť splnené výživové potreby dieťaťa, prvých 1 000 dní života vrátane tehotenstva, keďže v tomto období má dieťa zvýšené výživové potreby vzhľadom na rýchly rast a vývoj, je náchylnejšie na infekčné choroby a úplne závislé na iných ľuďoch, pokiaľ ide o výživu, starostlivosť a spoločenské kontakty;
4. opätovne potvrdzuje, že riešenie problematiky nedostatočnej výživy detí a matiek si vyžaduje integrovaný prístup a koordinované kroky v niekoľkých sektoroch, ktoré vplývajú na vznik nedostatočnej výživy, ako sú zdravotníctvo, školstvo, poľnohospodárstvo, prístup k vode a energii a hygienická infraštruktúra, ako aj zodpovednú účasť všetkých zainteresovaných strán, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali súdržné dlhodobé rozvojové stratégie a usilovali sa o obmedzenie nedostatočnej výživy aj v súvislosti s núdzovými situáciami a humanitárnymi intervenciami;
5. vyzýva EÚ, aby prostredníctvom svojich programov rozvojovej pomoci zvýšila podporu udržateľného drobného poľnohospodárstva a malej a strednej poľnohospodárskej produkcie, a to najmä pre miestnu spotrebu, a aby investovala do participatívnych plánov pod vedením jednotlivých štátov, ktoré by sa mali vykonávať na miestnej úrovni v spolupráci s poľnohospodármi a ich zástupcami, miestnymi a regionálnymi orgánmi a organizáciami občianskej spoločnosti;
6. vyjadruje uznanie za úspechy, ktoré sa dosiahli v uplynulých pár rokoch v boji proti nedostatočnej výžive detí, ako dokazujú ukazovatele pokroku pri plnení miléniového rozvojového cieľa 1; domnieva sa však, že počet detí zomierajúcich na následky nedostatočnej výživy alebo trpiacich nedostatočnou výživou je stále neprijateľne vysoký, čo prispieva k zachovaniu začarovaného kruhu chudoby a hladu;
7. zdôrazňuje preto, že boj proti nedostatočnej výžive detí a zabezpečenie všeobecného prístupu k primerane výživným potravinám by mali aj naďalej patriť medzi najdôležitejšie ciele záväzku týkajúceho sa odstránenia hladu v rámci programu na obdobie po roku 2015, pričom osobitne vyzýva na odstránenie všetkých foriem podvýživy do roku 2030 a na dosiahnutie medzinárodne dohodnutých cieľov týkajúcich sa znížovania počtu detí mladších ako päť rokov, ktoré sa vyznačujú spomaleným telesným rastom a chradnú, do roku 2025;
8. domnieva sa, že zníženie rozpočtových prostriedkov pre poľnohospodárstvo v rámci 10. Európskeho rozvojového fondu (ERF) v porovnaní s 9. ERF bolo chybou; napomína preto Radu, aby sa nad tým zamyslela a uskutočnila opravné kroky vzhľadom na 11. ERF;
9. zdôrazňuje význam politickej vôle pri riešení problému nedostatočnej výživy; víta plán na skvalitnenie výživy (Road Map for Scaling-Up Nutrition (SUN)), ktorý vypracoval Stály výbor Organizácie Spojených národov pre výživu (UNSCN) s cieľom urýchliť zlepšovanie v oblasti výživy najmä v krajinách, ktoré sú najviac postihnuté týmto problémom, za účasti rôznych zainteresovaných strán vrátane agentúr OSN činných v oblasti výživy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uplatňovali zásady uvedené v pláne pre skvalitnenie výživy; vyzýva Komisiu, aby podporila a prijatím opatrení umožnila účasť občianskej spoločnosti a organizácií na najnižšej úrovni, ktoré sú v priamom kontakte s malými výrobcami a rodinami, na pláne na skvalitnenie výživy;
10. víta záväzok Komisie investovať v rokoch 2014 – 2020 do zlepšovania výživy v niektorých z najchudobnejších krajín na svete 3,5 miliardy EUR a vyzýva Komisiu, aby zvýšila svoje záväzky v súvislosti s intervenciami v oblasti výživy a splnila tak cieľ znížiť počet nedostatočne vyvinutých detí mladších ako 5 rokov o sedem miliónov do roku 2025;
11. zdôrazňuje, že ženy zohrávajú kľúčovú úlohu pri výžive detí a potravinovej bezpečnosti počas kojenia tým, že vyrábajú/produkujú, kupujú, pripravujú a rozdeľujú jedlo pre rodinu, starajú sa o deti a chorých a zabezpečujú riadnu hygienu; poukazuje na to, že aj keď 60 % osôb trpiacich chronickým hladom tvoria ženy a dievčatá, produkujú ženy 60 až 80 % potravín v rozvojových krajinách;

Štvrtok 27. novembra 2014

12. zdôrazňuje, že hoci ženy zodpovedajú za približne 80 % poľnohospodárstva v Afrike, formálne vlastnia iba 2 % pôdy; ďalej poukazuje na to, že nedávne programy v Indii, Keni, Hondurase, Ghane, Nikarague a Nepále zistili, že domácnosti s vedúcim postavením žien majú lepšiu potravinovú bezpečnosť, lepšiu zdravotnú starostlivosť a kladú väčší dôraz na vzdelávanie než domácnosti s vedúcim postavením mužov,
13. zdôrazňuje, že úroveň vzdelania ženy a stravovacie podmienky jej rodiny spolu úzko súvisia; naliehavo preto vyzýva na odstránenie rodových bariér vo vzdelávaní a gramotnosti, aby ženy získali prístup k vzdelaniu;
14. vyzýva preto, aby sa rodová dimenzia a posilnenie postavenia žien zahrnuli do všetkých politík zameraných na boj proti nedostatočnej výžive detí;
15. zdôrazňuje, že nedostatočná výživa tehotných žien má zničujúce účinky na novorodencov, čo pravdepodobne natrvalo negatívne ovplyvňuje budúci vývin dieťaťa; vyzýva preto, aby sa venovala osobitná pozornosť ochrane zdravia a práv žien a aby sa vzdelávanie v oblasti výživy stalo neoddeliteľnou súčasťou vzdelávacích programov a školských osnov pre dievčatá;
16. znovu poukazuje na význam gramotnosti ako účinného nástroja na boj proti chudobe a posilnenie hospodárskeho rozvoja; preto zdôrazňuje, že je dôležité podporovať vzdelávanie dievčat, keďže investície do dievčat zlepšujú šance na zdravší a produktívny život pre ne a ich budúce deti;
17. zdôrazňuje, že nedostatočná výživa detí sa vyskytuje najmä v rozvojových krajinách a nielen medzi vidieckym obyvateľstvom, ale aj v mestskom prostredí; zastáva preto názor, že jeden z kľúčových vektorov pri eliminácii hladu u detí spočíva v poľnohospodárskych politikách a reformách s cieľom umožniť malým poľnohospodárom vyrábať účinnejším a udržateľnejším spôsobom tak, aby zabezpečili dostatok potravy pre seba a svoje rodiny;
18. zdôrazňuje, že neúspech včasného riešenia problému nedostatočnej výživy detí v rozvojovej spolupráci a pri humanitárnych intervenciách pravdepodobne ohrozuje všetky dimenzie ľudského rozvoja, oslabuje vnútroštátne vzdelávacie programy, zaťažuje vnútroštátne výdavky v oblasti zdravotníctva a bráni sociálnemu a hospodárskemu rozvoju rozvojových krajín, čo im spôsobuje hospodárske straty, ktoré sa odhadujú na 2 až 8 % ich HDP;
19. pripomína, že nedostatok mikroživín, ktorý je príčinou približne 7 % zdravotných problémov vo svete, má veľmi negatívne dôsledky na fyzický a kognitívny vývoj dočiat a malých detí; zdôrazňuje, že v 20 krajinách s najvyššou hodnotou indexu skrytého hladu (18 z nich sa nachádza v subsaharskej Afrike a dve – India a Afganistan – sú v Ázii) sa u detí v predškolskom veku vo veľkej miere vyskytuje spomalený telesný rast, anémia z nedostatku železa a nedostatok vitamínu A;
20. poukazuje na to, že príčinou nedostatočnej výživy detí nie je len nedostatok potravín a chýbajúca infraštruktúra, ale aj problémy distribúcie potravín, neprimeraný prístup k potrave a slabá kúpna sila najmä v dôsledku vysokých cien potravín, čo sa ešte zhoršuje špekuláciami v oblasti komodít; konštatuje, že nedostatočná kúpna sila sa dotýka najmä chudobných obyvateľov miest, ktorí si nedokážu vyrobiť vlastné potraviny; v tejto súvislosti považuje za nevyhnutné chrániť malých poľnohospodárov a tradičné plodiny;
21. vyzýva Komisiu, aby zapojila členské štáty, ktoré oznámili účasť na výstave Expo 2015, do spoločnej iniciatívy vychádzajúcej z témy „Užiť planétu, energia pre život“ v záujme splnenia záväzkov a záväzných cieľov v oblasti boja proti hladu a nedostatočnej výžive, súbežne so stratégiami týkajúcimi sa rôznych oblastí od poľnohospodárstva až po spoluprácu;

Štvrtok 27. novembra 2014

22. uznáva, že zlepšenia v oblasti výživy detí a matiek aj všeobecne v oblasti potravinovej bezpečnosti, si budú vyžadovať účinné a koordinované opatrenia v súvislosti s viacerými politikami a sektormi vrátane účinného a udržateľného rozvoja vidieka, politik využívania pôdy a vody a primeraných zdravotníckych a hygienických služieb a bezpečnej vody, primeranej materskej starostlivosti a starostlivosti o deti, ochrany morského života a iných ekosystémov a biodiverzity, odlesňovania a zmiernovania vplyvov zmeny klímy, prispôsobovania a znižovania rizika katastrof, udržateľnej výroby a spotreby, udržateľného a bezpečného prístupu k energii, obchodu, rybolovu, sociálneho začlenenia a dôstojného zamestnania;
23. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby presadzovali problematiku výživy, potravinovej bezpečnosti a udržateľného poľnohospodárstva vo všetkých rozvojových politikách s cieľom ochrany a podpory výživy a zabezpečenia holistického prístupu od miestnej až po globálnu úroveň; vyzýva Radu a Komisiu, aby vhodným spôsobom presadzovali výživu ako kľúčový rozvojový cieľ v rámci nástrojov v oblasti rozvojovej spolupráce, konkrétne v 11. EFR a v novom nástroji financovania rozvojovej spolupráce;
24. zdôrazňuje, že na to, aby sa zvýšila účinnosť, musia byť rozvojové a núdzové programy úzko prepojené s cieľom predvídať potravinové krízy predchádzať im, znížiť nimi spôsobené škody a s cieľom uľahčiť obnovu;
25. vyzýva vlády rozvojových krajín, aby vytvorili vhodné prostredie na lepšiu výživu detí prostredníctvom lepších politik, koordinácie medzi vnútroštátnymi plánmi a stratégiami v oblasti výživy a programami prispievateľov, správy a zodpovednosti voči ich občanom; podporuje lepšiu transparentnosť rozpočtov rozvojových krajín, napríklad prostredníctvom sledovania plnenia rozpočtov, aby mohli lepšie posudzovať počet a kvalitu projektov na riešenie problematiky podvýživy;
26. zdôrazňuje potrebu presnejších a koordinovaných údajov týkajúcich sa nedostatočnej výživy a nedostatku mikroživín s cieľom lepšie podporiť intervenčné programy a poskytnúť príslušným krajinám ciele a kvalifikovanú podporu;
27. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uvoľnili prostriedky v rámci dlhodobých finančných investícií a zdrojov určených na výživu v spolupráci so subjektmi, ako sú agentúry Organizácie Spojených národov, G8/G20, rýchlo sa rozvíjajúce krajiny, medzinárodné a mimovládne organizácie, akademické inštitúcie, organizácie občianskej spoločnosti a súkromného sektora, a aby stanovili výživu za prioritu, pokiaľ ide o inovátné financovanie;
28. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov a stálemu výboru OSN pre výživu.
-